

for Lærerenker, der for den allerstørste Del sidde i overordentlig smaa Kaar med en meget lille Pension og en lille Livrente. Mange sidde med en 3—400 Kr. aarlig og ere svagelige, saa de næsten ere henviste til at lide Nød. Kunde man hjælpe saadanne Enker enten ved en Understøttelse i Form af Huslejhjælp eller ved en Forøgelse af Pensionen, var det saare ønskeligt.

Saa skal jeg tilsidst give nogle finansielle Tal. Regeringsforslaget vilde have medført, hvis det var blevet gennemført uforandret, en Merudgift for Staten af 1,150,000 Kr. og for Kommunerne af 1,250,000 Kr., tilsammen 2,400,000 Kr. Flertallets Forslag forøge, hvis de nu blive vedtagne, Statens Udgift til 1,411,000 Kr. og nedsætte Kommunernes Udgifter til 836,000 Kr. Totalbeløbet bliver altsaa nedsat til 2,247,000 Kr., en Besparelse for hele Samfundet baade for Kommune og Stat af 153,000 Kr. Men Staten har faaet en Merudgift paa 261,000 Kr., medens Kommunerne baade i By og paa Land spare 414,000 Kr.

Og saa skal jeg til allersidst nævne nogle Tal over hele Udgiften til Lønningerne indenfor Folkeskolen, altsaa baade de gamle Lønninger og det Beløb, hvormed de nu forøges, lagte sammen. Den hidtil gældende Lønningslov har kostet Kommunerne paa Landet 3,670,000 Kr. Dertil har Staten hidtil bidraget 1,750,000 Kr., Bykommunerne have hidtil baaret en Lønningsudgift paa 2,650,000 Kr. og Staten ydet et Tilskud til Kommunerne paa 530,000 Kr. Den samlede Lønningsudgift efter Loven af 1899 var saaledes 8,600,000 Kr. Nu stiger den Sum med omtrent 25 pCt., hvis dette Lovforslag bliver vedtaget, og kommer til at udgøre 10,847,000 Kr. Disse Tal ere selvfølgelig ikke nøjagtige paa de enkelte Kroner og Øre, men de ere i alt væsentlig rigtige.

Dermed anbefaler jeg de af Udvalget og dets Flertal stillede Forslag. Jeg tør tro, at vi have naaet en Form for Lønningsforbedring, der kan være tilfredsstillende til alle Sider.

Staaing: Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), der ved Sygdom er forhindret i at møde i Dag, udtalte ved første Behandling vort Partis Tilslutning til Tanken om at forbedre Kaarene for Lærerstanden og saa vidt muligt indenfor den samme Ramme højne vor Folkeskole. Han paapegede ogsaa de forøgede Byrder, der ved Regeringsforslaget vilde paalægges Kommunerne.

Vore Bestræbelser i Udvalget ere derfor gaaede ud paa ikke blot at forbedre Lærernes Stilling, men ogsaa at hindre, at der paalægges Kommunerne forøgede Udgifter til Skolevæsenet, og vi have bestræbt os for at gøre det muligt for Kommune og Stat i Forening at forbedre Skolen til Gavn for den opvoksende Slægt. Den nuværende Skoleordning hviler jo paa, at det er Kommunerne, der opretholde Skolen med Støtte fra Statens Side. Vi Socialdemokrater have ønsket denne Statens Støtte betydeligt udvidet for at lette Kommunerne og muliggøre det for dem at forbedre Skolevæsenet indenfor den givne Ramme.

Staten er jo os alle, den omfatter ogsaa Kommunerne og Kommunernes Beboere, og Statskassen er derfor ogsaa det naturlige Organ, gennem hvilket Støtte skal ydes til noget saa almenyttigt som Børnenes Opdragelse. Nu er Undervisningen jo yderst forskellig i de forskellige Kommuner, idet det er overladt til Kommunerne indenfor visse Grænser at ordne deres Skolevæsen, som deres Evne og Villie ere dertil. I en Kommune har man Lyst til at gøre Skolevæsenet saa godt som muligt, medens der i en anden Kommune er mindre god Villie eller mindre god Evne. Derfor har een Kommune Hverdagsundervisning, medens Nabokommunen kun har hveranden Dag. Det forekommer mig, at vore Bestræbelser maatte gaa ud paa, at Adgangen var saa nogenlunde ensartet for alle Samfundets Børn til at faa Undervisning, alle burde kunne naa frem, saa vidt deres Evner strakte. Derfor ønske vi, at Staten skulde have større Indflydelse og yde større Støtte end nu. Folkeskolen er jo i Øjeblikket og vil forhaabentlig for lange Tider være det eneste Sted, hvor den store Mængde af Samfundets Børn har Adgang til Undervisning. Den har ikke Adgang til de Skoler, der koste mange Penge, men derfor bør det ogsaa være Samfundets Pligt at gøre Folkeskolen saa god, som vi kunne.

Vi have ogsaa paa anden Maade søgt at tilkendegive, at vi ønske en Skolereform ikke blot med Hensyn til Lærerlønningerne, men ogsaa med Hensyn til alle de vigtige Sager, der trænge sig paa i vor Tid, hvor Trangen til Oplysning er adskillig større end i Fortiden, saaledes med Hensyn til Kravet om Heldagsskole, Hverdagsskole, om ny Fag, og forbedret Læreruddannelse m. m. Det har forekommet os, at man ogsaa burde løse dem.

Men da vi foreløbig have Lønningerne til Behandling, have vi henvendt vor Op-